

KUGGOMIN PERINNEKESKUS
Rakennushistoriallinen selvitys opiston rakennuksista
12.3.2024
Loviisan kaupunki, Kaupunkisuunnitteluosasto

dnro 553/10.02.03/2023
LIITE-BILAGA 81-04
EKIL-NLIN 26.9.2024/§ 134

Sisällys

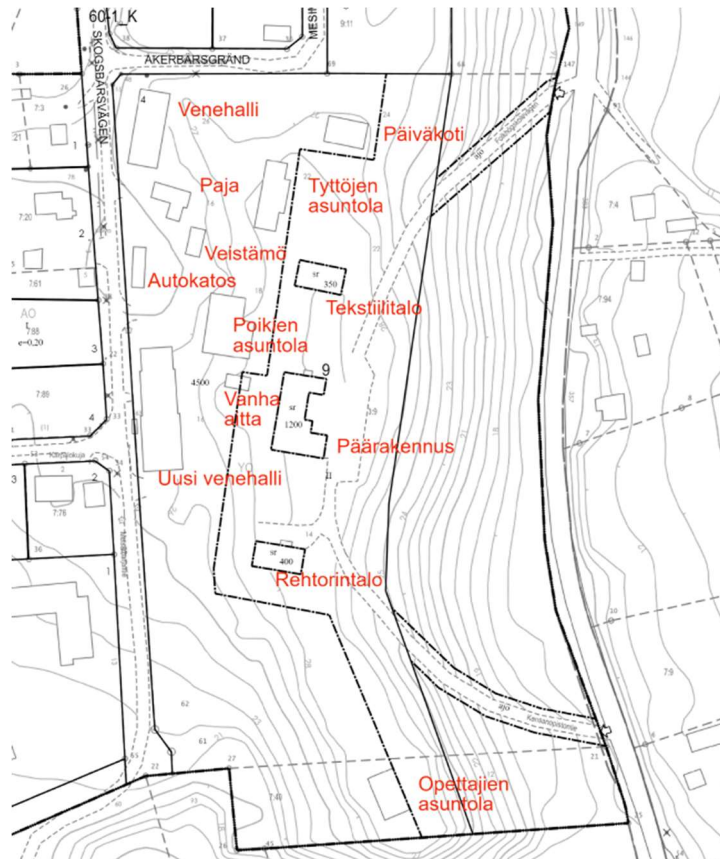
Sisällys	2
1 Perustiedot	3
2 Johdanto	4
3 Kuggomin kansanopiston historia	5
4 Kuggomin rakennukset	7
Päärakennus	7
Veneveistämö (Museo)	13
Vanha aitta	15
Tekstiilitalo (Agronomintalo)	16
Tinaverstas (Gamla smedjan, Sikala, Talli, Paja)	20
Rehtorintalo	21
Tyttöjen majoitustalo (Flickinternat)	23
Opettajien asuntola (Packalenin talo)	25
Poikien majoitustalo (Flatt hatt)	25
Päiväkoti	27
Venehalli	27
Uusi venehalli	29
Autokatos	33
5 Yhteenveto	34
6 Sammandrag	36

1 Perustiedot

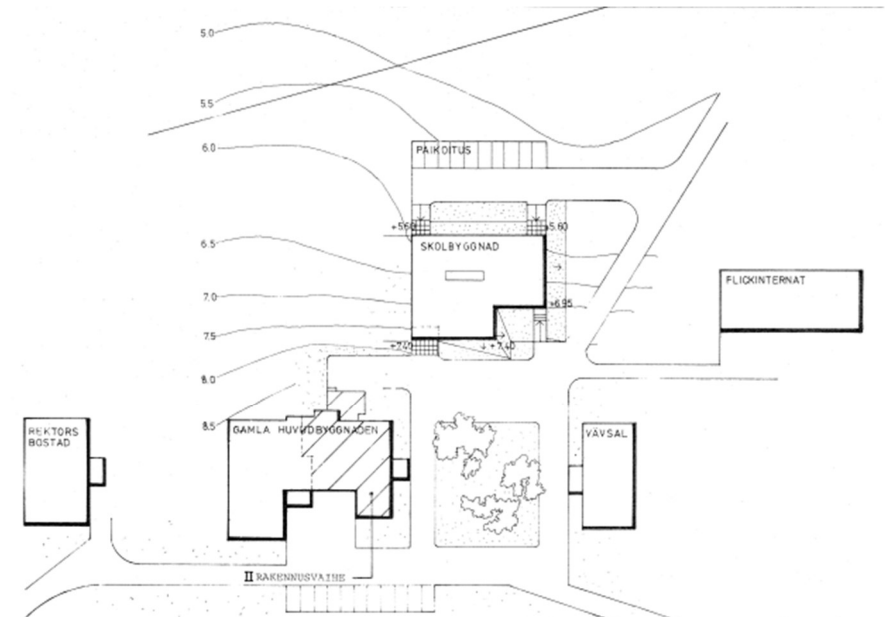
Rakennuksen nimi:	Kuggom-skolan (Perinnekeskus Kuggom, Traditionscentrum Kuggom, aluksi Östra Nylands Lantmanna- och husmodersskola, 1919– Östra Nylands folkhögskola)
Osoite:	Kansanopistontie, 07645 Loviisa
Kylä:	Kuggom
Vanha kunta:	Pernaja (2010 asti)
Maakunta:	Uusimaa (aiemmin Itä-Uudenmaan maakunta)
Omistaja:	Garantiföreningen, 1998–2004 Kuggomskolan Ab, 2004– SFV (Svenska folkskolans vänner -säätiö)
Asemakaava:	Vuodelta 1991

2 Johdanto

Tässä selvityksessä kerrotaan aluksi Kuggomin kansanopiston perustamisesta. Tämän jälkeen selvitetään alueella olevien rakennusten historiaa ja arvoa. Rakennukset esitellään rakennusjärjestyksessä niiden alkuperäisen rakennusvuoden perusteella. Samalla kerrotaan kunkin rakennuksen nykytilasta tekstein ja valokuvin. Selvityksen lopussa on yhteenveto ja luottelointiperustetaulukko sekä suomeksi että ruotsiksi. Selvitys tehdään vireillä olevan asemakaavamuutoksen johdosta.

Kuva 1. Asemakaava Kuggomin kansanopiston alueesta ja eri rakennukset nimettyinä.

Kuva 2. Arkkitehtitoimisto Slotte & Shutz'in tekemä asemapiirros alueesta vuodelta 1987.

3 Kuggomin kansanopiston historia

Keskustelu ruotsinkielisten kansanopistojen perustamisesta heräsi 1800-luvun lopulla, kun ylioppilaiden järjestämien kurssien innoittamana pyrittiin järjestelmällisempään koulutukseen. Porvooseen perustettiin ensimmäisten joukossa ruotsinkielinen kansanopisto vuonna 1899. Tämän jälkeen pohdittiin Porvoon itäpuolelle sijoitettavaa opistoa. Hanke ei ollut kenraalikuvernööri Bobrikovin mieleen ja päätös hankkeen aloittamisesta syntyi vasta kymmenen vuotta myöhemmin 1905, kenraalikuvernöörin murhan jälkeen.

Koulu aloitti aluksi vuokratiloissa Haddomin koulurakennuksen lähellä olleessa rakennuksessa. Koulun nimi oli aluksi Östra Nylands lantmanna- och husmodersskola, vuodesta 1919 alkaen Östra Nylands folkhögskola. Pian todettiin opiston tarvitsevan omat tilat. Uudisrakennuksen sijaintia ja opetussisältöä punnittiin, lopulta sopivaksi arvioitu paikka löytyi Kuggomin harjulta, josta hankittiin n. 4 ha alue. Arkkitehti Carl Frankenhäuser laati suunnitelmat päärakennuksesta ja rakennusmestari O. Kiljander toimi apulaisineen rakentajana. Päärakennus valmistui vuonna 1910. Se sisälsi opetussaleja sekä opettajien ja oppilaiden asuintilat.

Päärakennuksen lähellä on vanha aitta, joka on ilmeisesti siirretty paikalle päärakennuksen valmistuttua. Kaksikerroksisen pienen rakennuksen tuuliviirissä on vuosiluku 1817. Rakennusta käytettiin aluksi ruokatarpeiden varastona.

Kalastajakoulutusta alettiin antamaan jo vuodesta 1911 alkaen, jotta saariston ja rannikon nuorille saataisiin ammattikoulutusta elinkeinonsa tueksi. Myöhemmin leimansa koko kansanopistolle antanut veneenrakennus alkoi kalastajalinjan myötä aluksi päärakennuksen kellaritiloissa, kunnes vuonna 1922 rakennettiin pienehkö veneveistämörakennus.

Päärakennus todettiin pian ahtaaksi ja varojenkeräys uuden kolmannen rakennuksen rakentamiseksi alueelle aloitettiin. Vuoden 1927 kesällä nousi harjun päälle päärakennuksen pohjoispuolelle harjakattoinen Tekstiilirakennus, jossa oli kudontatiloja ja agronomin asunto. Suunnittelijana toimi rakennusmestari Alfred Lönnqvist. Vuoden 1929 aikana rakennettiin vielä muurattu pieni metallipaja.

Kuva 3. Agronomin asunto ja kutomosali eli kutomo/tekstiilitalo

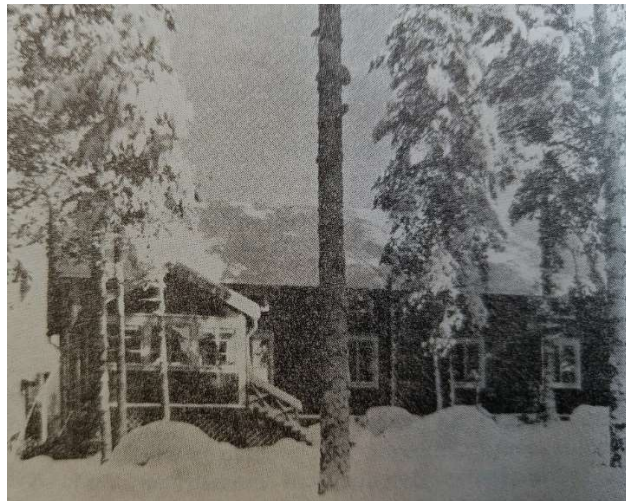
Lisätilojen rakentaminen jatkui vuonna 1937, jolloin päärakennuksen eteläpuolelle rakennettiin ikään kuin pariaksi kutomorakennukselle Rehtorintalo.

Vuonna 1954 arkkitehti Anders-Olof Bengts laati alueesta yleissuunnitelman. Tässä yhteydessä suunniteltiin ”flickinternat”, tyttöjen majoitustilat, jossa oli majoitustiloja kahdessa kerroksessa.

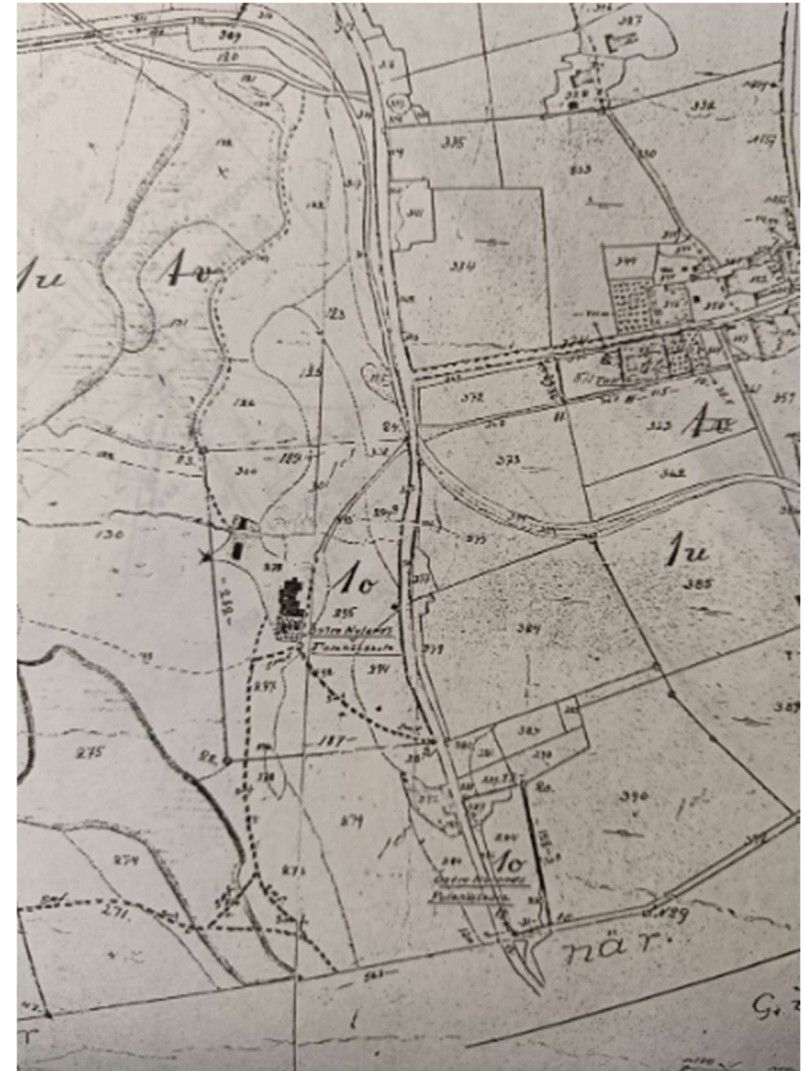
Tästä parikymmentä vuotta myöhemmin rakennettiin 70-luvun tyylin mukaan tasakattoinen poikien majoitustalo, samaan yhteyteen rakennettiin opetus- ja verstastiloja. Rakennus valmistui 1974. Aivan alueen pohjoisreunaan rakennettiin päiväkotikoti vuonna 1976. Saman tyyppinen rakennus rakennettiin hieman tätä aiemmin, vuonna 1973 alueen eteläreunaan opettajien asuntolaksi.

Venehalli rakennettiin kahdessa vaiheessa 1980-luvun alkupuolella alueen luoteisnurkkaan.

Suurempi hanke oli vuonna 2004–2005 rakennettu uusi venehalli, johon saatiin EU:sta rahoitusta. Mittava rakennus on arkkitehti Kai Anderssonin suunnittelema ja sisältää ison venehallin lisäksi erinäisiä aputiloja.

Kuva 4. Rehtorintalo eteläpuolelta kuvattuna.

Kuva 5. Kartta 1920-luvulta. Päärakennuksen länsipuolelle on esitetty ilmeisesti vanha veistämö ja tuntematon apurakennus. Päärakennuksen eteläpuolella on puutarha. Kuggomin kartano on kartan oikeassa reunassa.

4 Kuggomin rakennukset

Päärakennus

Rakennusvuosi	1910
Laajuus	1174 m ²
Perustus	graniitti
Rak.materiaali	hirsi
Julkisivut	graniittiperustus, peiterimalaud., musta peltikate
Suunnittelija	ark Carl Frankenhäuser, laajennus Ark.byrå Slotte-Shutz 1987

Kuggomin päärakennus valmistui vuoden 1910 aikana. Kookkaista graniittiharkoista rakennetun kellarikerroksen päälle pystytettiin hirsirunkoinen kaksikerroksinen rakennus. Ensimmäiseen kerrokseen sijoittui opiskelusaleja, opettajien tiloja ja keittiö, toisessa kerroksessa oli opettajien ja oppilaiden asuintilat.

Vuosisadanvaihteen tyylimurroksesta kertoo talon arkkitehtuuri, joissa on sekä klassisia symmetriaa tavoittelevia aiheita, että kansallisromantiikkaan viittaavia poikkeamia. Rakennuksen pohja on u-mallinen, mutta rakennuksen "siivet" ovat eri pituiset ja päädyt käsitelty eri lailla. Sisäänkäynti on rakennettu sisääntulopihan pohjukkaan, mutta sijoitettu keskiakselista sivuun sen vasempaan kulmaan. Toisen kerroksen massoittelu ikkunalyhtyineen rikkoo sekin massan symmetriaa.

Rakennuksen peltikate on ilmeisesti pääosin alkuperäinen. Sitä on kuitenkin jouduttu osin uusimaan mm. sisäjiirien kohdalta.

Rakennusta on korjattu laajemmin vuonna 1987, jolloin muutamia tilamuutoksia tehtiin. Keittiötiloja ja ruokailusaleja muutettiin yhdistämällä tiloja poistamalla väliseiniä. Samalla uusittiin saniteettitiloja.

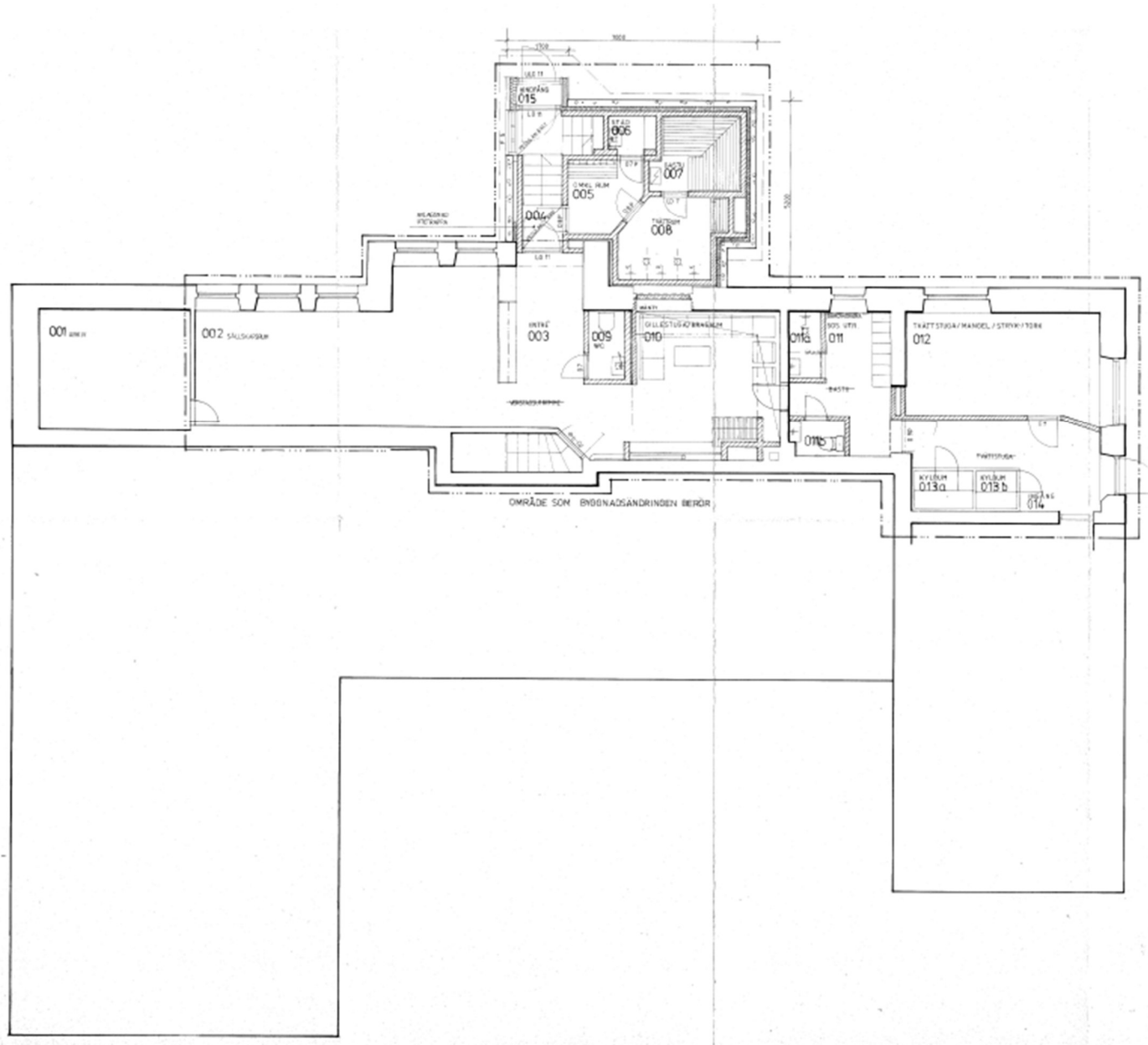
Länsijulkisivulle tehtiin uusi kuistimainen tila, josta on yhteys ulos ja kellariin. Samalla kellaria uudistettiin ja sen saunatilat rakennettiin uuden kuistin alle. Keittiö uusittiin ja uusi opetuskeittiö rakennettiin pohjoisemman siiven päähän kahden huoneen paikalle.

Rakennuksen sisäpintoja uusittiin korjauksen yhteydessä. Ensimmäisen kerroksen lattiaudoitus peitettiin parketilla. Toisen kerroksen pinnat uusittiin lähes kauttaaltaan, ikkunoita uusittiin osittain toisen kerroksen osalta. Kunnostustoimenpiteet osin hävittivät sisätilan tunnelmaa. Ensimmäisessä kerroksessa on kuitenkin nähtävissä seinissä ja katossa runsaasti alkuperäisiä pintoja.

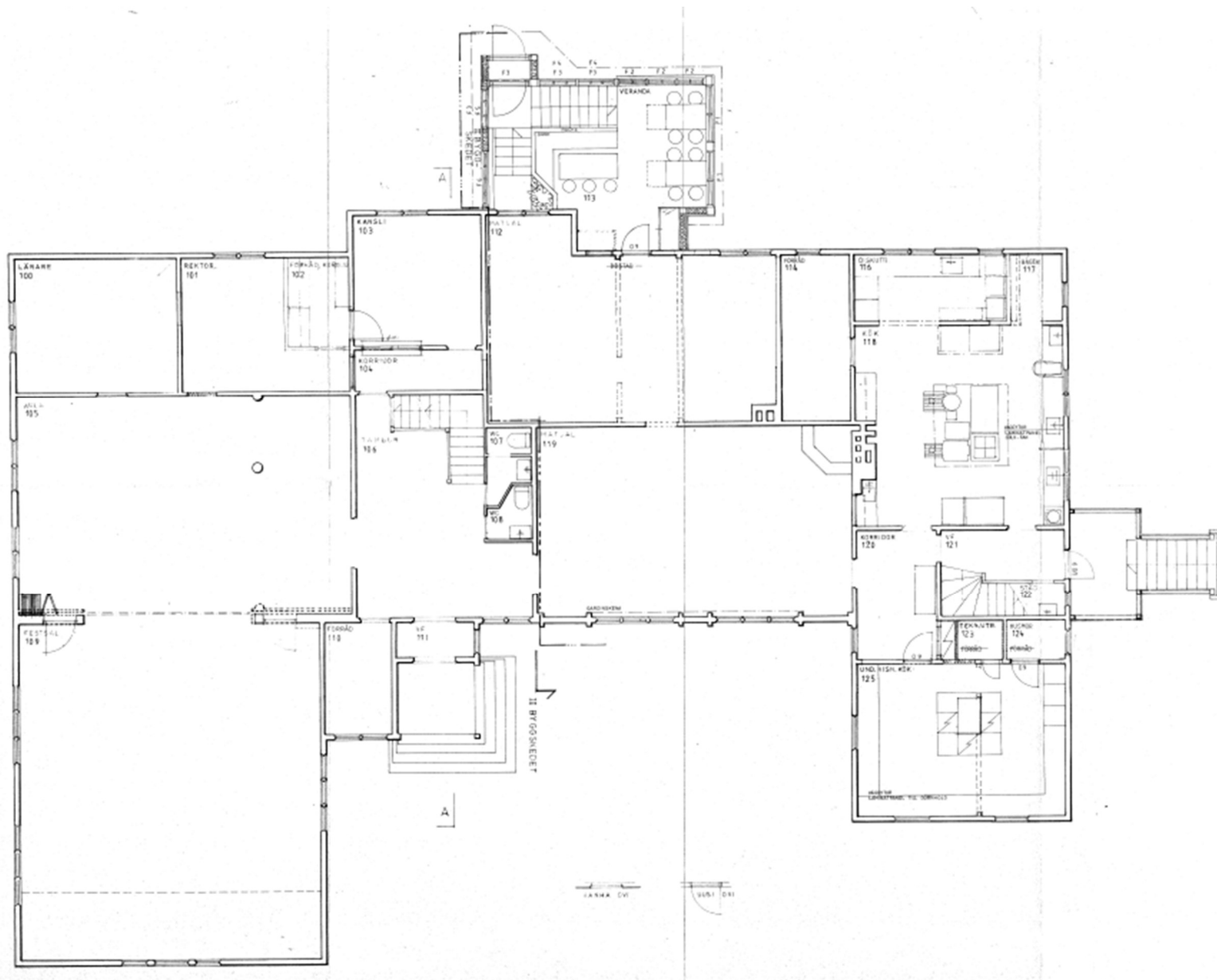
Arvoltaan rakennus on merkittävä. Kookas, jyrkkäkattoinen, klassisia ja kansallisromanttisia tyylejä yhdistelevä rakennus on alueen sydän, ja sen molemmin puolin sijoittuvat Tekstiilitalo ja Rehtorintalo eräänlaisia sivurakennuksia kokonaisuudessa.

Kuva 6. Kuggomin päärakennuksen perustusten rakentamista. Perustukset on tehty kookkaista graniittikivistä.

Kuva 7. Päärakennuksen kellarikerros.

Kuva 8. Päärakennuksen 1. kerros.

Kuva 9. Päärakennus etelästä saavuttaessa.

Kuva 11. Päärakennuksen pohjoisjulkisivu.

Kuva 10. Päärakennuksen sisääntulojulkisivu.

Kuva 12. Päärakennuksen takajulkisivua. Kuisti ja palopoistumisportaat on rakennettu jälkikäteen.

Kuva 13. Päärakennuksen ensimmäisen kerroksen salitiloja, vasemmalla juhlasali.

Kuva 15. Päärakennuksen ruokasali aulasta pohjoiseen kuvattuna.

Kuva 14. Juhlasali.

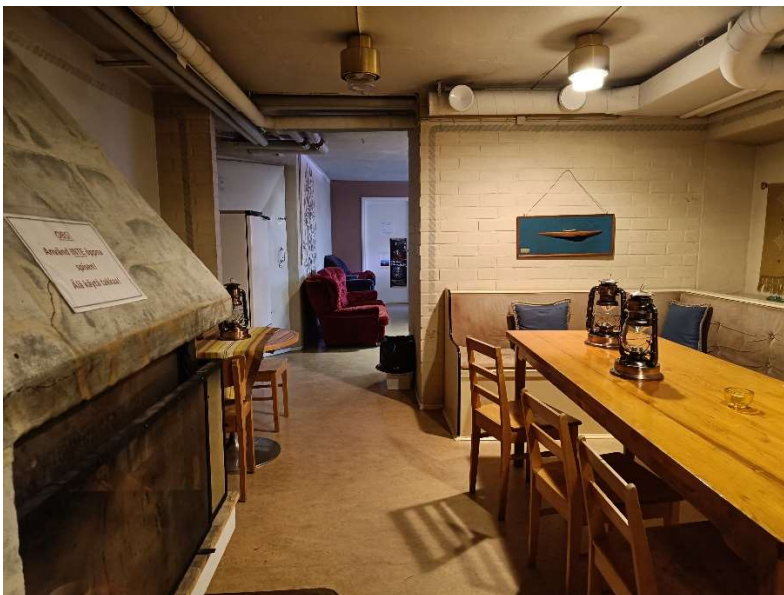
Kuva 16. 1980-luvulla uusittu valmistuskeittiö.

Kuva 17. Päärakennuksen 1980-luvulla tehty kuistilaajennus.

Kuva 19. Toisen kerroksen aulatilaa.

Kuva 18. Kellaritiloja muutettiin 1980-luvun remontissa. Aluksi kellarissa oli sauna ja pyykkitupa, ennen veistämöä tiloissa veistettiin myös veneitä.

Kuva 20. Toisen kerroksen makuusali.

Veneveistämö (Museo)

Rakennusvuosi	1922
Laajuus	n. 60 m ²
Rak.materiaali	puu, rankarunko
Suunnittelija	-

Kuggomin veneveistämö rakennettiin 12 vuotta päärakennuksen jälkeen. Rakennus on harjakattoinen ja julkisivuiltaan symmetrinen. Pitkällä sivulla on verstaalle ja veistämöille luonteenomaisesti rivi vaakaan asetettuja ruutuikkunoita päivänvalon saamiseksi sisätilaan. Toisessa päädyssä on kulkuovi, toisessa pariovi veneiden siirtoa varten.

Rakennus on eleetön ja suhteiltaan varsin kaunis. Sisätilat ovat puupintaisia ja osin alkuperäisiä. Historialtaan rakennus on arvoltaan suuri sen todistaessa yli sata vuotista veneenrakennuksen perinnettä opistossa. Rakennusta onkin kutsuttu museoksi, vaikka toiminnaltaan se on edelleen toiminut ennemmin käyttötilana kuin museona.

Kunniltaan rakennus on kohtuullisessa kunnossa. Perustukset ovat olleet riittävän korkeat ja vesikate pitänyt suojaten kosteusvaurioilta. Julkisivut ovat patinoituneet kauniisti. Vesikatteenä on ollut aluksi päre, tämän päälle on myöhemmin asennettu betonitiilikate, joka on kuitenkin nykyisellään käyttökänsä päässä ja vaatii vähintäänkin tarkastuksen.

Kuva 21. Veistämän päätyjulkisivu.

Kuva 22. Veistämän pitkä julkisivu, vastakkainen julkisivu on aukotukseltaan samanlainen.

Kuva 23. Veistämön pohjoispääty.

Kuva 24. Veistämön sisätilaa.

Vanha aitta

Rakennusvuosi	1817, siirtovuosi tuntematon
Laajuus	-
Rak.materiaali	puu, hirsi
Suunnittelija	-

Päärakennuksen länsipuolella on pieni aittarakennus. Sen viirissä oleva vuosiluku 1817 kertonee rakennuksen rakentamisvuoden. Aitta on todennäköisesti siirretty lähetyviltä Kuggomiin toiminnan alettua. Aitta toimi aluksi keittiön ruokatarpeiden säilytystilana. Myöhemmin tilaa on käytetty varastona. Sen pystytysvuosi on epäselvä, aitta lienee kuitenkin pystytetty veneverstaan rakentamisen jälkeen.

Kuva 25. Sisäkuva aitan ensimmäisestä kerroksesta.

Kuva 26. Vanha aitta edestä kuvattuna.

Tekstiilitalo (Agronomintalo)

Rakennusvuosi	1927
Laajuus	290 m ²
Rak.materiaali	puu, hirsi
Suunnittelija	Rkm Alfred Lönnqvist

Päärakennuksen pohjoispuolelle harjun päälle rakennettiin vuonna 1927 Tekstiilitalo, johon suunniteltiin alakertaan yksi iso opetussali ja rakennuksen toiseen pätyyn agronomin asunto. Yläkerrassa oli aluksi itäpäädyssä huone.

Kuggomin päärakennuksen kokeilevampi tyyli on väistynyt ja tilalle on tullut klassismi symmetrisine julkisivuineen. Rakennus on hahmoltaan selkeä, jopa arkkityyppinen. Ensimmäisen kerroksen ikkunat on varustettu ikkunaluukuin, mikä luo yleisilmeeseen romanttisuutta. Pohjoisjulkisivuissa luukkuja ei ole.

Keskellä oleva, räystäslinjan alle jäävä matalahko kuisti johdattaa välikköön, joka on hieman keskilinjan oikealla puolella. Vasemmalla on kookas sali tulisijoineen. Väliköstä kuljetaan keittiöön, oikealle jää kaksi huonetta, nämä ovat alun perin olleet agronomin asuinkäytössä.

Rakennusta on kunnostettu vuonna 2007, jolta ajalta sisäpinnat pääosin ovat. Toinen kuistista sisätiloihin johtavista ovista on tällöin rakennettu umpeen. Agronomin asunnon kahden huoneen välistä aukkoa on levennetty. Keskellä rakennusta oleva keittiö on uusittu. Toiseen kerrokseen rakennettiin remontin yhteydessä myös toiseen pätyyn eristetty huone jota on käytetty makuusalina. Yläkerran aulan yhteyteen uusittiin aiempaa isompina kaksi wc-tilaa.

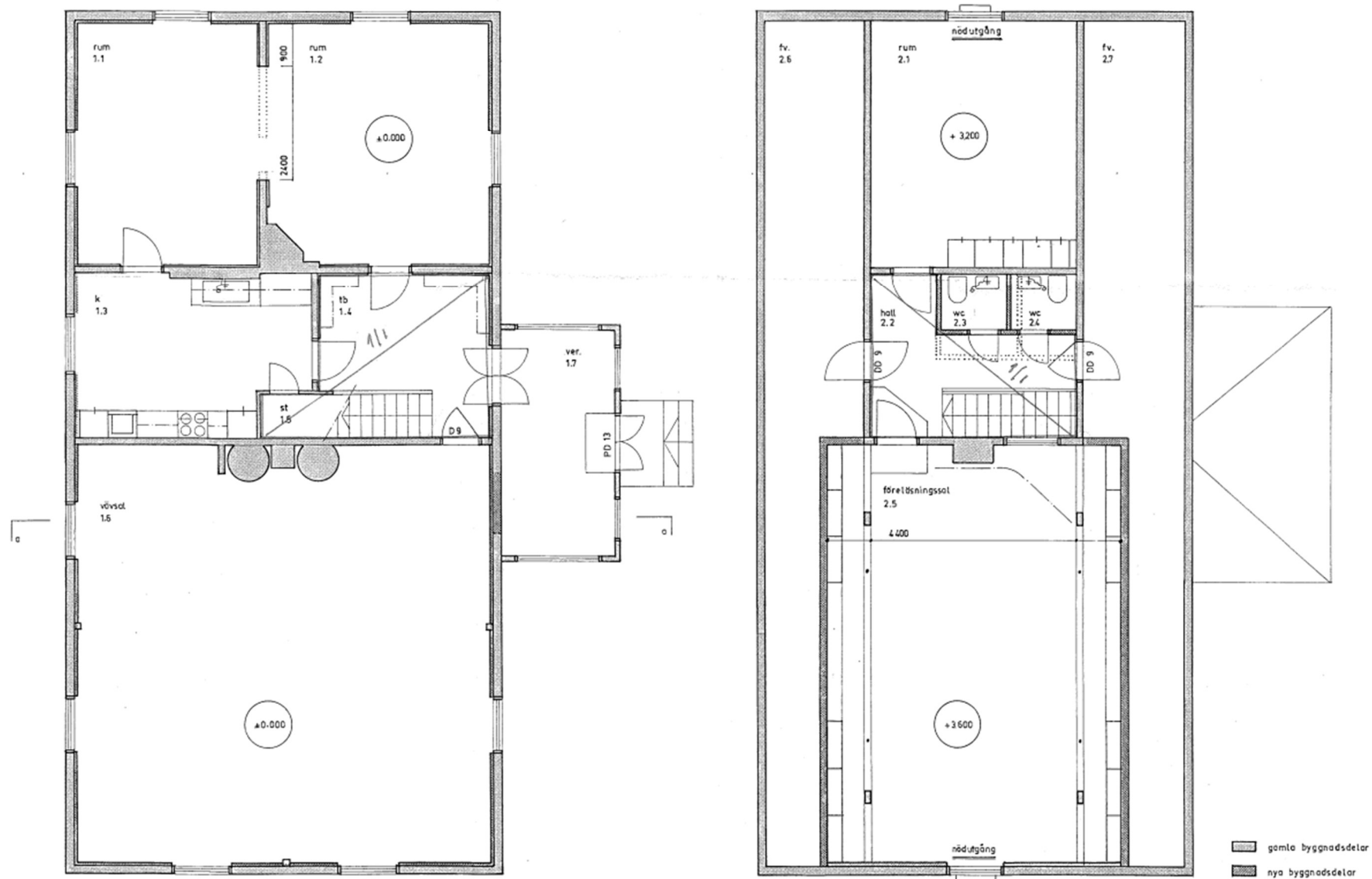
Kunnoltaan rakennus on kohtuullisen hyvässä kunnossa. Kate on aluksi ollut päre, myöhemmin betoniitiilikate. Rakennus saa lämpönsä päärakennuksessa olevasta öljykattilasta, josta putket kulkevat maan alla Tekstiilitaloon sekä "Tytöjen taloon".

Kuva 27. Tekstiilitalon pääjulkisivu.

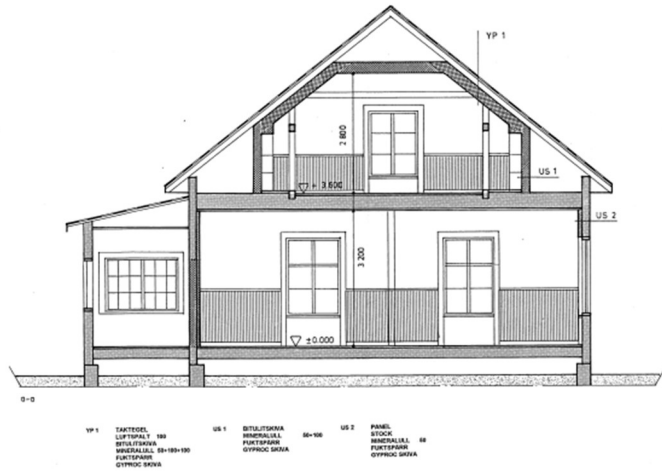
Kuva 28. Tekstiilitalon pääty.

Kuva 29. Tekstilitalon 1. ja 2. kerros.

Kuva 30. Tekstiilitalon julkisivut.

Kuva 31. Tekstiilitalon leikkaus, yläkerran huone muutettu lämpimäksi tilaksi.

Kuva 33. Näkymä eteisestä keittiöön.

Kuva 32. Tekstiilitalon pohjoispäädyn iso opetussali.

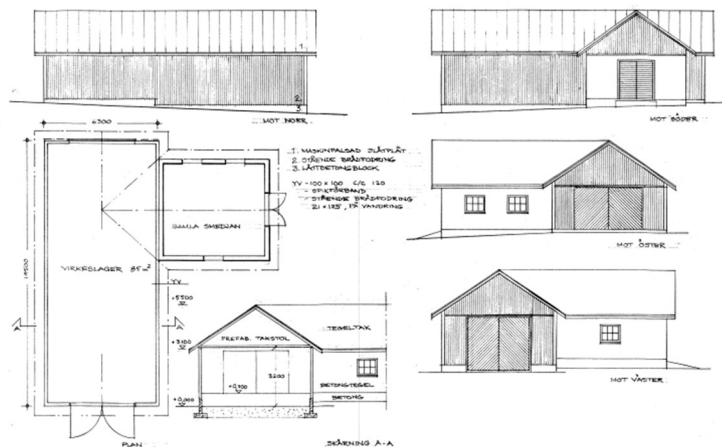
Kuva 34. Toisen kerroksen länsipäädyn makuusali.

Tinaverstas (Gamla smedjan, Sikala, Talli, Paja)

Rakennusvuosi	1929, 2000
Laajuus	34 m ² + 91 m ² (laajennus vuonna 2000)
Rak.materiaali	vanha osa tiili, uusi osa puinen rankarakenne
Suunnittelija	-, laajennus 2000 Robin Fröberg

Muuratun neliömäisen pienen rakennuksen käyttöhistoria on monivaiheinen. Aluksi rakennus toimi opiston keittiön tarpeita varten sikalana. Myöhemmin rakennus toimi hevostallina, kun rehtori Nybondas (opiston rehtori vuosina 1976–1993) piti siellä hevosia ja ratsastusta opetettiin iltaisin opiston oppilaille. 2000-luvun puolella tilassa opetettiin tinanvalantaa Ruotsista saatujen arvokkaiden muottien ja valuvälineiden myötä. Tämän jälkeen tila on toiminut metallipajana.

Verstasrakennusta laajennettiin, kun sen takajulkisivuun kiinni rakennettiin vuonna 2000 puurakenteinen puuvarasto. Harjakattoinen uusi osa on katon koroiltaan vanhan pajan mukainen. Uuden osan vesikatteena on pelti, pajan vesikatteena on betonitiilikate.

Kuva 35. "Gamla smedjan" on muurattu neliömäinen rakennus ruutuikkunoineen, sen kylkeen rakennettiin vuonna 2000 puurakenteinen puuvarasto.

Kuva 36. Tinaverstaan eteläpääty. Vasemmalla puurakenteinen puuvararasto.

Kuva 37. Tinaverstaan itäjulkisivu, oikealla puuvaraston pääty.

Rehtorintalo

Rakennusvuosi	1937
Laajuus	n. 230 m ²
Rak.materiaali	hirsi
Suunnittelija	-

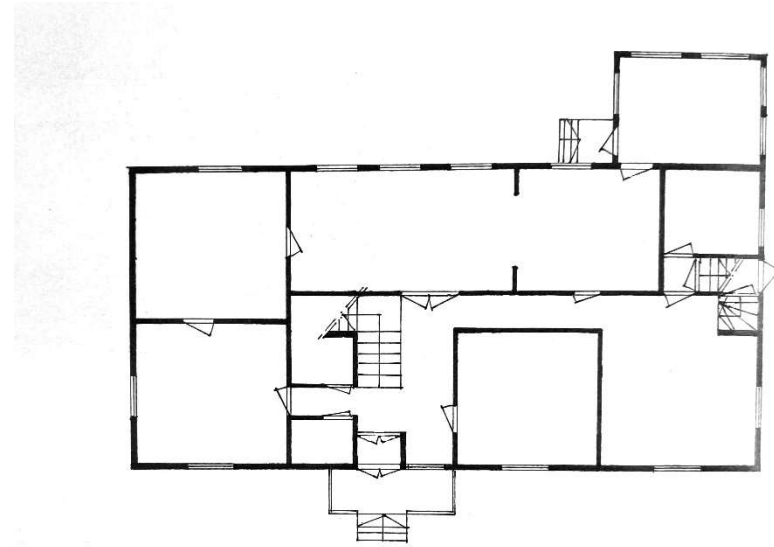
Päärakennuksen eteläpuolelle rakennettiin vuonna 1937 Rehtorintalo ikään kuin pariaksi toisella puolella päärakennusta sijainneelle Tekstiilitalolle. Pohjoisjulkisivun sisäänkäyntikatos johtaa pienehköön aulaan, josta on portaat yläkertaan. Yläkerta on eristämätöntä tilaa, sen itäpäätyyn on erotettu kaksi huonetta.

Eteläjulkisivun puolella on pitkulainen sali, jonka voi yhdistää liukuovin viereiseen huoneeseen, ilmeisesti ruokasaliin. Eteläjulkisivun nurkassa on lasikuistin kautta yhteys ulos. Länsipäädyssä on ollut palvelusväen sisäänkäynti.

Rehtorin talona rakennus toimi aina vuoteen 2007 asti, jolloin rakennuksen itäpääty muutettiin opetustiloiksi länsipäädyn jäädessä asuinhuoneistoksi.

Rakennus on päärakennuksen ja Tekstiilitalon tapaan julkisivultaan hyvin alkuperäisessä asussa. Edellisistä poiketen perustus on tehty teräsbetonista, muilta osin julkisivumateriaalit ovat saman tyyppiset. Julkisivuja verhoaa peiterimalaudoitus, ikkunat ovat todennäköisesti alkuperäiset, katto on ollut aluksi pärekatto, myöhemmin sen päälle on ladottu betonitiilikate. Rakennuksessa on öljylämmitys, kattila sijaitsee kellaritilassa länsipäädyssä.

Yleisilmeeltään rakennus on tyydyttävässä kunnossa. Sisäpintoja on osittain uusittu, mm. eteisessä on muovimatto. Lautalattia on ilmeisesti uusittu kertaalleen.

Kuva 38. Rehtorintalon ensimmäinen kerros.

Kuva 39. Rehtorintalon pohjoisjulkisivu.

Kuva 40. Julkisivu itään.

Kuva 42. Eteläpuolen tilasarjaa. Aukko on suljettavissa liukuovin.

Kuva 41. Eteisestä johtaa portaat ullakolle. Oikealla olevan oven takana on nykyisellään asunto.

Kuva 43. Salin seinien koristearihteita.

Tyttöjen majoitustalo (Flickinternat)

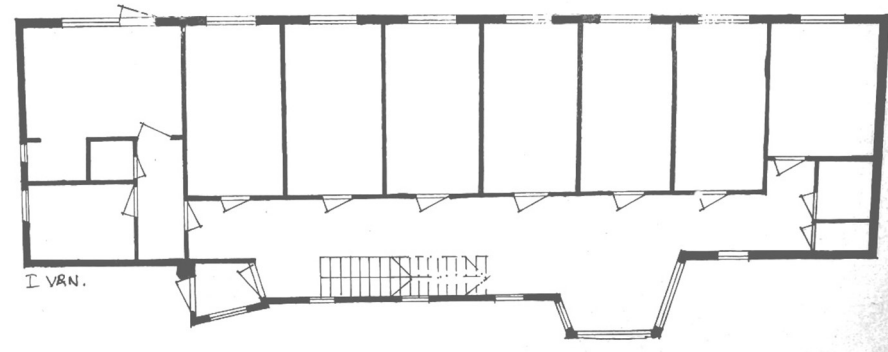
Rakennusvuosi	1957
Laajuus	396 m ²
Rak.materiaali	rankarunko
Suunnittelija	Ark. Anders-Olof Bengts

Tyttöjen majoitustalo rakennettiin 1950-luvulla helpottamaan oppilaiden majoitustarpeita. Rakennus rakennettiin rankarunkoisena ja purueristeisenä 50-luvun tyyliin. Majoitustiloja sijoitettiin kahteen kerrokseen, eteläpäädyssä oli yhteiskeittiötila. Aulatilassa on suoravartinen porras ja oleskeluerkkeri.

Rakennus on perustettu teräbetonisen sokkelin päälle, julkisivut on muiden vanhempien rakennusten tavoin peiterimoitettu. Ikkunat ovat joko ilman jakoa tai tuuletusikkunoin jaettu. Peltikate on loivahko ja aumattu siten, että räystäslinja pysyy samana massan ulkonemista huolimatta. Lämmityksen rakennus saa päärakennuksessa olevasta öljylämpökattilasta.

Vuosituhanen vaihteessa rakennusta lisäeristettiin asentamalla n. 30 mm uretaanilevytyt sisäpuolelle. Rakennuksen sisäseinien pinnat uusittiin tämän myötä, aulatiloihin asennettiin samassa yhteydessä parketti. Yläpohjan tuuletusta pyrittiin samalla parantamaan. Yläpohja on kuitenkin ollut jatkossakin rakenteellisesti ongelmallinen. Rakennepaksuus on hyvin ohut ja sisältä tuleva lämpö on aiheuttanut kondensoitumista peltikaton alapintaan. Seinärakennetta on tämän johdosta jouduttu avaamaan ja uusimaan rakenteita.

Ramboll Finland on tehnyt kuntoarvion rakennuksesta 2000-luvulla ja todennut sen olevan kallis ja työläs kunnostettavaksi ja siten purkukuntoinen.

Kuva 44. Tyttöjen talon 1. kerroksen pohjapiirros.

Kuva 45. Tyttöjen majoitustalon sisääntulojulkisivu. Toisen kerroksen erkkerin vasemmalla puolella ikkuna on uusittu ja seinää korjattu vesivahingon johdosta.

Kuva 46. Tyttöjen majoitustalon länsijulkisivu

Kuva 48. Tyttöjen majoitustalon asuinhuone.

Kuva 47. Toisen kerroksen aula. Poistumiskyttin kohdalla oleva ulkoseinä on kertaalleen avattu kosteusongelmien takia.

Kuva 49. Yhteistilan keittiönurkkaus.

Opettajien asuntola (Packalenin talo)

Rakennusvuosi	1973
Laajuus	152 m ²
Rak.materiaali	rankarunko
Suunnittelija	-

Alueen eteläreunaan omalle kapealle tontille rakennettiin 1970-luvulla asuinrakennus opiston henkilökuntaan kuuluvan toimesta. Myöhemmin rakennusta muutettiin siten, että siinä oli kaksi erillistä asuinhuoneistoa. Rakennus on ollut pitkään tyhjiillään ja nykyisellään se on purkukuntoinen. Rakennuksen lähistöllä ollut piharakennus on jo purettu. Tontti kuuluu nykyään opistolle.

Kuva 50. Opettajien asuntolan pohjoisjulkisivua.

Poikien majoitustalo (Flatt hatt)

Rakennusvuosi	1974
Laajuus	592 m ²
Rak.materiaali	rankarunko
Suunnittelija	Ark. Carl-Johan Slotte

Poikien majoitustalo rakennettiin rinteeseen päärakennuksen länsipuolelle vuonna 1974. Rakennuspaikalla oli aiemmin sijainnut ilmeisesti opiston käymälärakennus. Tasakattoinen rakennus sisältää ensimmäisessä kerroksessa asuin- ja opetustiloja, kellarissa on verstaalaa. 1970-luvulla lasikuitu yleistyi pienveneiden materiaalina ja kellarissa toimi ”muoviverstaas”, jossa näitä valmistettiin. 1980-luvulla verstaas muutti uuteen venehalliin. Kellarin verstaalissa pidettiin vuosituhannen vaihteessa mm. suosittuja muinaiskäsityökurseja.

Rakennuksen kellarikerros on osin rinteeseen sisällä, puurakenteinen ensimmäinen kerros on tyyliltään hyvin 70-lukulainen. Vaaka- ja pystypaneloidut julkisivukentät vuorottelevat isojen ikkunapintojen kanssa. Värityös on sovitettu ympäröiviin rakennuksiin.

Rakennus on kärsinyt sisäilmaongelmista. Tasakatto on ollut rakenteellisesti ongelmallinen ja rakennus on ollut vuosia käyttökiellossa. Nykyisellään kattorakenne on osittain sortunut ja rakennus on siten purkukuntoinen. Huomioitavaa purkutöissä on, että alueen sähkökeskus on tässä rakennuksessa.

Kuva 51. Kuva päärakennuksen pohjoispuolelta. Oikealla poikien majoitustalo.

Kuva 52. Poikien asuntola pohjoisesta kuvattuna.

Kuva 54. Ensimmäisen kerroksen opetussali.

Kuva 53. Poikien talon eteläpääty, jossa on sisäänkäynnit sekä ylä- että alatasolle.

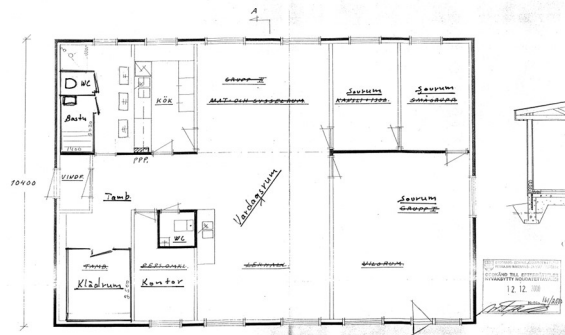

Kuva 55. Kellarikerroksen verstaas. Tilassa rakennettiin laskituveneitä 1970-luvulla, tällöin tilasta oli suuri oviaukko ulos veneiden haalausta varten.

Päiväkoti

Rakennusvuosi	1976
Laajuus	159 m ²
Rak.materiaali	rankarunko
Suunnittelija	-

Pientalolta näyttävä rakennus alueen koilliskulmassa on toiminut Kuggomin päiväkotina vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen se muutettiin asunnoksi. Pystyverhoiltu rakennus on massaltaan yksikertainen ja sukua Packalenin talolle. Ikkunatyyppejä on vähän ja loivakulmainen harjakatto räystääinen muodostaa oman elementin, ”hatun” massan päälle. Rakennuksessa on havaittu sisäilmaongelmia.

Kuva 56. Pohjapiirros vuodelta 2000, jossa rakennus on muutettu päiväkodista asunnoksi.

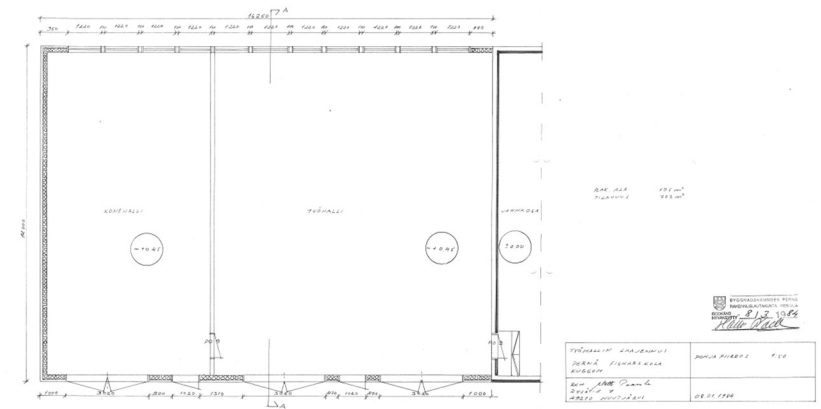
Kuva 57. Päiväkotirakennus ulkoa.

Venehalli

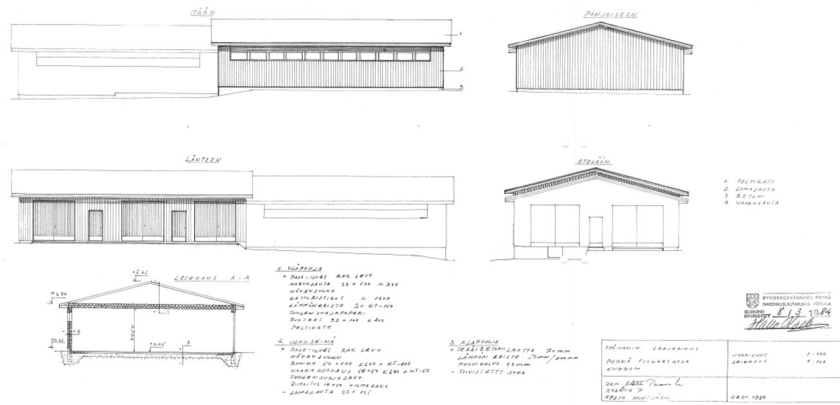
Rakennusvuosi	1981
Laajuus	195 m ² +195 m ² laaj. v. 1983
Rak.materiaali	rankarunko
Suunnittelija	rkm Matti Paarola(?)

Alueen luoteisnurkkaan rakennettiin 1980-luvun alussa kahdessa vaiheessa venehalli osin talkoovoimin veneveistämötiloiksi. Ensin rakennettiin eteläinen osa, jonka päädyssä on kaksi kookasta pariovea. Kaksi vuotta myöhemmin rakennettu pohjoisosana on leikkaukseltaan samanlainen, mutta hieman ensin rakennettua korkeammalla ja pariovet on sijoitettu pitkälle julkisivulle länteen. Molemmissa osissa on nauhamaiset yläikkunat tuomassa päivänvaloa sisätilaan.

Rakennuksessa on maanvarainen betonilaatta, jossa on syvennyksiä asennustöitä silmällä pitäen. Rakennuksessa on peltikate, lämmitysmuotona on suorasähkö. Sisätiloissa on havaittu radon-ongelmaa.

Kuva 58. Venehallin pohjoisosan pohjapiirros.

Kuva 59. Venehallin julkisivupiirros ja leikkaus, uudempi osa.

Kuva 61. Eteläisemmän hallin sisätilaa.

Kuva 60. Venehallin eteläpäätty.

Kuva 62. Pohjoisemmän hallin sisätilaa.

Uusi venehalli

Rakennusvuosi	2005
Laajuus	713 m ²
Rak.materiaali	puu, rankarunko
Suunnittelija	ark Kai Andersson

Vanha venehalli koettiin ahtaaksi ja hanke uuden venehallin rakentamiseksi laitettiin vireille. Mittavalle hankkeelle saatiin rahoitusta EU:lta.

Arkkitehti Kai Anderssonin suunnittelema rakennus valmistui vuonna 2005. Rakennusmestarina toimi hankkeen aikana mm. Sixten Wackström. Massaltaan rakennus muodostuu kolmesta rungoltaan eri syvyydestä osasta. Kattokulma pysyy samana, räystääs on korkeammalla mitä leveämpi runko on.

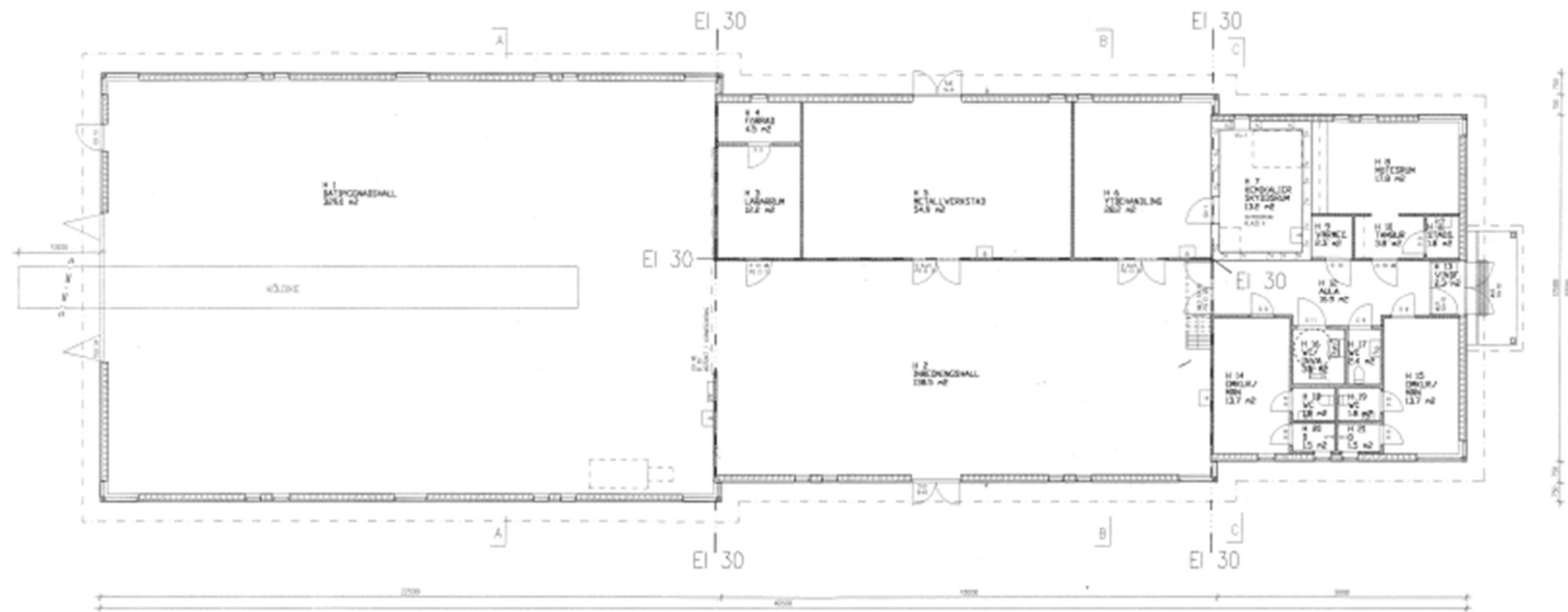

Kuva 63. Uuden venehallin anturoiden valua.

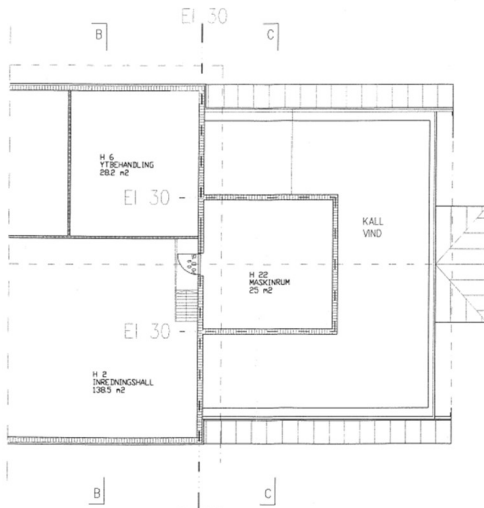
Matalimmassa osassa on pääsisäänkäynti, sosiaalitylöitä ja kokoushuone, sekä väestönsuojaan sijoitettu kemikaalivarasto. Keskimmäisessä osassa on pienempi venehalli, metalli- ja pintakäsittelytilat ja pienempiä aputiloja. Suuri venehalli on rakennuksen korkeimmassa osassa. Rakennus tarjoaa siten varsin hyvät tilat veistämötoimintaan ja sen opettamiseen.

Rakennus on hyvin rationaalinen. Kulkuväylä pääovineen sijoitettu keskiakselille ja julkisivut ovat lähes symmetriset. Julkisivut on verhoiltu peiterimalaudoituksin ja yläosa pystypaneelien, vesikatteenä on peltikate, joka on toistaiseksi maalattu. Väriykseltään julkisivuissa on käytetty muita alueen rakennuksia tummempaa punaista keittomaalia, falunipunaista.

Rakennuksessa on maalämpö. Kuggomin harju kuuluu pohjavesialueeseen ja maalämpökaivon luvan saaminen nykyisellään ei olisi enää mahdollista. Rakennuksessa on koneellinen ilmastointi. Iv-konehuone on sijoitettu matalimman osan toiseen kerrokseen.

Kuva 64. Uuden venehallin 1. kerros.

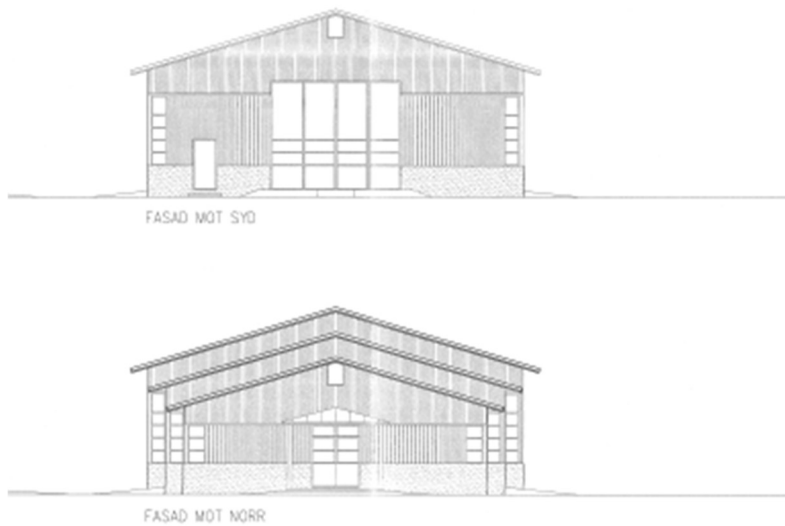
Kuva 65. Uuden venehallin 2. kerros.

Kuva 66. Uuden venehallin julkisivuja.

Kuva 67. Uuden venehallin pitkät julkisivut.

Kuva 68. Uuden venehallin päätyulkisivut.

Kuva 70. Näkymä pääsisäänkäyntiin.

Kuva 69. Iso venehallitila.

Kuva 71. Pieni venehallitila, takana isompi halli. Oikealle jää metalli- ja pintakäsittelytilat

Kuva 72. Metallipaja

Kuva 73. Pintäkäsittelytila.

Autokatos

Rakennusvuosi	-
Laajuus	n. 100 m ²
Rak.materiaali	puu, rankarunko
Suunnittelija	-

Tiedot puurakenteisesta autokatoksesta ovat vähäiset. Katoksen eteläpää on etuseinältään avonaista katostilaa, jossa on säilytetty lähinnä veneitä ja muita tarpeistoja. Pohjoispäässä on liukuovin suljettavaa varastotilaa. Katos lienee rakennettu 1980-luvulla.

Kuva 74. Autokatos kuvattuna kaakosta.

5 Yhteenveto

Kuggomin opistolla on yli satavuotinen historia. Toiminta on alkanut päärakennuksessa vuonna 1910 ja laajentunut niin, että parhaimmillaan opistoon liittyviä rakennuksia on ollut 13. Opetusta on tarjottu mm. maamieskoulu- emäntäkoulu- ja kalastajalinjoilla. Myöhemmin toiminta on painottunut erityisesti käsityö- ja veneenveistotaitojen opettamiseen.

Rakennukset:

- Päärakennus on vuodelta 1910. Klassismia ja kansallisromantiikkaa yhdistävä näyttävä ja kookas hirsirakennus on alueen sydän. Rakennusta on peruskorjattu 1987, jolloin mm. keittiö- ja märkätilat on uusittu, samalla länsijulkisivuun on tehty pieni kuistimainen laajennus. Varsinkin ensimmäisessä kerroksessa on kuitenkin edelleen jäljellä alkuperäisiä pintoja.
- Vanha aitta on ilmeisesti peräisin vuodelta 1817 ja todennäköisesti siirretty alueelle toiminnan alettua.
- Veistämö on vuodelta 1922. Kaunis pienehkö veneenveistorakennus rakennettiin, kun päärakennuksen kellarissa aloitettu veneenveisto-opetus tarvitsi paremmat tilat.
- Tekstiilitalo on rakennettu vuonna 1927 opetustilaksi ja asunnoksi. Klassinen, symmetrinen rakennus on oleellinen osa miljööä. Kunnostustoimenpiteet vuosituhannen vaihteessa ovat hävittäneet alkuperäisyyttä, mutta etenkin ulkoarkkitehtuuri on hyvin alkuperäinen.
- Tinaverstas (Metallipaja) muurattiin vuonna 1929. Neliömäinen rakennus on toiminut sikalana, hevostallina, tinaverstaana ja metallipajana. Vuonna 2000 rakennuksen takajulkisivuun kiinni rakennettiin puuvarasto.
- Rehtoritalo rakennettiin vuonna 1937 Tekstiilitalon pariin päärakennuksen eteläpuolelle. Alun perin rakennuksessa on ollut yksi asunto, myöhemmin tilaa on käytetty osin opetustarkoituksessa. Osa sisäpinoista on todennäköisesti alkuperäisiä.
- Vuonna 1957 rakennettu Tyttöjen talo on rankarakenteinen majoitusrakennus, jossa asuinhuoneet on sijoitettu länsijulkisivulle kahteen kerrokseen. Aulatila suoravartistine portaineen on pienimittakaavainen ja kotoisa. Rakennuksen yläpohjarakenne on mitoitukseltaan niukka ja aiheuttanut kosteusvaurioita. Jatkokäyttö edellyttäisi mittavia korjaustoimia, joiden kustannukset voivat olla huomattavat.
- Omalle tontille alueen eteläreunaan rakennettiin vuonna 1973 henkilökunnalle Opettajien asuinrakennus, jossa oli aluksi yksi, sitten kaksi asuntoa. Tontti on nykyisellään osa opiston tonttia. Rakennus on purkukuntoinen.
- Tasakattonen Poikien asuntola rakennettiin rinteeseen vuonna 1974. Kellarikerros on betonirakenteinen, sen päällä oleva puurakenteinen kerros on tasakattonen. Rakennus on kärsinyt sisäilmaongelmista ja katto on osin sortunut. Rakennus on purkukuntoinen.
- Alueen koillisnurkkaan rakennettiin vuonna 1976 päiväkotirakennus. Ulkonäöltään Opettajien asuinrakennusta muistuttava talo on kärsinyt sisäilmaongelmista ja sen rakennushistoriallinen arvo on vähäinen.
- Luoteisnurkassa sijaitseva venehalli rakennettiin kahdessa osassa vuosina 1982–1984. Osin talkoilla rakennettu hallimainen kaksiosainen rakennus on vastannut puu- ja lasikuituveneiden valmistamisen ja taidon opettamisen tilantarpeeseen. Rakennushistoriallinen arvo on vähäinen.
- Uusi venehalli on vuodelta 2004. Kookas rakennus on tiloiltaan ja talotekniikaltaan edustanut uutta aikaa ja tarjonnut aiempaa selvästi paremmat työskentelytilat. Rakennus on hyväkuntoinen ja talotekniikaltaan sekä toiminnaltaan hyvin käyttökelpoinen.
- Autokatos (tai mahdollisesti veneille alun perin rakennettu katos) on mahdollisesti 1980-luvulta. Rakennushistoriallinen arvo on vähäinen.

Luettelointiperuste

Kohde	Rakennushistoriallinen	Historiallinen	Maisemallinen	Muu huomio
Päärakennus	X			
Vanha aitta		X		
Veistämö		X		
Tekstiilitalo		X		
Tinaverstas			X	
Rehtorintalo		X		
Tyttöjen talo			X	kärsinyt rak.teknisistä ongelmista
Opettajien asuntola			X	purkukuntoinen
Poikien asuntola			X	purkukuntoinen, katto osin romahtanut
Päiväkoti			X	sisäilmaongelmainen
Vanha venehalli			X	rak.taiteellinen arvo vähäinen
Uusi venehalli			X	hyväkuntoinen
Autokatos			X	rak.taiteellinen arvo vähäinen

Suojelusuositus

Kohde	Säilytettävä nykyisellään	Ennallistavat muutokset suositeltavia	Kohteen tai alueen säilymisen tai käytön kannalta tarpeelliset muutokset sallittavia	Muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaismuisto
Päärakennus			X	
Vanha aitta	X			
Veistämö			X	
Tekstiilitalo			X	
Tinaverstas			X	
Rehtorintalo			X	
Tyttöjen talo				
Opettajien asuinrakennus				
Poikien asuntola				
Päiväkoti				
Vanha venehalli				
Uusi venehalli				
Autokatos				

6 Sammandrag

Folkhögskolan i Kuggom har en över 100-årig historia. Verksamheten började i huvudbyggnaden 1910 och utvidgades så att det som bäst fanns 12 byggnader som anknöt till folkhögskolan. Undervisning gavs bland annat på lantmanna-, husmoder- och fiskerilinjerna. Senare betonades verksamheten speciellt på undervisning av hantverks- och båtbyggarfärdigheter.

Byggnader:

- Huvudbyggnaden är från 1910. Den imponerande och stora stockbyggnaden som kombinerar klassicism och nationalromantik utgör området hjärta. Byggnaden genomgick grundläggande renovering 1987, då bland annat köks- och våtlokalerna förnyades, samtidigt gjordes en liten verandalik utvidgning på västra fasaden. I synnerhet på första våningen finns det dock kvar ursprungliga ytor.
- Den gamla boden är uppenbarligen från 1817 och har sannolikt flyttats till området efter att verksamheten hade inletts.
- Båtbyggeriet är från 1922. Den vackra rätt så lilla båtbyggeribyggnaden uppfördes då båtbyggeriundervisningen som inletts i huvudbyggnadens källare behövde bättre lokaler.
- Textilhuset byggdes 1927 till undervisningslokal och bostad. Den klassiska och symmetriska byggnaden är en väsentlig del av miljön. Renoveringsåtgärder vid årtusendeskitet har förstört ursprunglighet men i synnerhet den yttre arkitekturen är mycket ursprunglig.
- Tennverkstaden (Metallverkstaden) murades 1929. Den fyrhörniga byggnaden har varit svinstall, häststall, tennverkstad och metallverkstad. Ett vedlager byggdes 2000 fast i byggnadens bakre fasad
- Rektorshuset byggdes 1937 som par till Textilhuset på södra sidan om huvudbyggnaden. Ursprungligen hade byggnaden en bostad, senare användes byggnaden även delvis i undervisningssyfte. En del av innerytorna är sannolikt ursprungliga.
- Flickornas hus som byggdes 1957 är ett inkvarteringshus med stomkonstruktion, i vilket bostadsrummen placerats i två våningar på den västra fasadsidan. Entréhallen med sina rakstommade trappor är småskalig och hemtrevlig. Byggnadens övre bjälklag är till sin dimensionering knapp och har orsakat fuktighetsskador. Fortsatt användning skulle kräva omfattande reparationsåtgärder, vilkas kostnader kan vara betydande.
- På en egen tomt i södra kanten av området byggdes 1973 ett lärarhem för personalen, där det först fanns en, senare två bostäder. Tomten är numera en del av folkhögskolans tomt. Byggnaden är i rivningsskick.
- Pojkarnas internat med platt tak byggdes i slutningen 1974. Källarvåningen är av betongkonstruktion och den träkonstruerade våningen ovanför har platt tak. Byggnaden har lidit av inneluftsproblem och taket har delvis kollapsat. Byggnaden är i rivningsskick.
- I nordöstra hörnet av området byggdes 1976 en daghemsbyggnad. Huset, som till sitt yttre påminner om lärarhemmet, har lidit av inneluftsproblem och dess byggnadshistoriska värde är ringa.
- Båthallen som finns i nordöstra hörnet byggdes i två etapper 1982–1984. Den hallaktiga byggnaden som uppfördes delvis med talkokraft svarade på utrymmesbehovet som tillverkanget av trä- och glasfiberbåtar samt färdighetsundervisningen hade.
- Den nya båthallen är från 2004. Den stora byggnaden har vad gäller sina lokaler och husteknik representerat den nya tiden och erbjudit klart bättre arbetslokaler. Byggnaden är i gott skick och är vad gäller sin husteknik och verksamhet mycket användningsduglig.
- Biltaket (eller kanske för båtar byggt tak) är möjligen från 1980-talet. Det byggnadshistoriska värdet är ringa.

Katalogiseringsgrund

Objekt	Byggnadshistorisk	Historisk	Landskapsmässig	Annan observation
Gammal bod	X			
Båtbyggeri		X		
Textilhus		X		
Tennverkstad		X		
Rektorshus			X	
Flickornas hus		X		
Lärrhemmet			X	lidit av byggnadstekniska problem
Pojkarnas internat			X	i rivningsskick
Daghem			X	i rivningsskick, taket har delvis kollapsat
Gamla båthallen			X	inneluftsproblem
Nya båthallen			X	ringa arkitektoniskt värde
Gammal bod			X	i gott skick
Biltaket			X	ringa arkitektoniskt värde

Skyddsrekommendation

Objekt	Bevaras i nuvarande skick	Rekonstruerande ändringar att rekommendera	Ändringar som är behövliga för bevarandet av området eller objektet kan tillåtas	Fast fornminne avsett i lagen om fornminnen
Huvudbyggnad			X	
Gammal bod	X			
Båtbyggeri			X	
Textilhus			X	
Tennverkstad			X	
Rektorshus			X	
Flickornas hus				
Lärrhemmet				
Pojkarnas internat				
Daghem				
Gamla båthallen				
Nya båthallen				
Biltaket				

LÄHTEET

Arkistolähteet

Loviisan kaupungin arkisto

Painetut lähteet

Östra Nylands Folkhögskola 50 år, Östra Nylands Tidnings- & Tryckeri Ab, Loviisa 1955 (ÖNF 50)

Östra Nylands Folkhögskola 75 år, Östra Nylands Tryckeri Ab, Loviisa 1980 (ÖNF 75)

Östra Nylands Folkhögskola 100 år, Östra Nylands Tryckeri Ab, Loviisa 2005 (ÖNF 100)

O. Siren: Pernajan pitäjän historia

O. Siren: Pernå sockens historia IV

Itä-Uudenmaan liitto: Itä-Uudenmaan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys, 2007, julkaisu 90

Painamattomat lähteet

Kuggom.fi

Haastattelut:

8.10.2023 Jyrki Ikonen, venepuuseppä, koulun ent. oppilas ja opettaja

1.11.2023, 2.2.2024 Marcus Karlsson, nyk. huoltomies, Marcus Karlsson Oy Ab

6.11.2023, 8.11.2023, 2.2.2024 Stefan Widlund, huoltomies (1995-2021) Sep-service Oy Ab

Kuvat

Mikäli ei mainintaa, kuva on tekijän ottama.

Kuva 1 Loviisan kaupunki, paikkatieto

Kuva 2 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 3 ÖNF 50

Kuva 4 ÖNF 50

Kuva 5 Kuggom, arkisto

Kuva 6 ÖNF 100

Kuva 7 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 8 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 29 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 30 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 31 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 35 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 38 Kuggom, Rehtorintalo eteinen

Kuva 44 Kuggom, Tyttöjen asuinrak. eteinen

Kuva 56 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 58 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 59 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 63 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 65 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 67 Loviisan kaupungin arkisto

Kuva 68 Loviisan kaupungin arkisto

Kansikuva ÖNF 100, s. 46.

Piirustukset

Kuggom kuului Pernajan kuntaan vuoteen 2010 asti. Piirustusarkistojen yhdistyessä piirustuksia on kadonnut eikä Loviisan kaupungin arkistosta ole löytynyt kattavaa kokoelmaa Kuggomin opiston rakennuksista. Selvityksessä on käytetty saatavissa olleita piirustuksia, joita säilytetään Loviisan kaupungin arkistossa. Osa piirustuksista on Kuggomin arkistosta ja rakennusten seiniltä.